

12.4.2018

STANOVISKO

Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť

pre Výbor pre právne veci

k monitorovaniu uplatňovania právnych predpisov EÚ v roku 2016
(2017/2273(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneého o stanovisko: Marijana Petir

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre právne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- so zreteľom na smernicu 79/7/EHS z 19. decembra 1978 ustanovujúcu povinnosť členských štátov postupne vykonávať zásadu rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením,
 - so zreteľom na smernicu 92/85/EHS z 19. októbra 1992, ktorou sa zavádzajú opatrenia na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok,
 - so zreteľom na smernicu 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu,
 - so zreteľom na smernicu Rady 2010/18/EÚ z 8. marca 2010, ktorou sa vykonáva revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá medzi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a ETUC a zrušuje smernica 96/34/ES,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS,
 - so zreteľom na smernicu 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania,
 - so zreteľom na smernicu 2011/99/EÚ z 13. decembra 2011 ustanovujúcu európsky ochranný príkaz s cieľom chrániť osobu voči trestnému činu inej osoby, ktorý môže ohroziť jej život, telesnú alebo duševnú integritu, dôstojnosť, osobnú slobodu alebo sexuálnu integritu a umožňujúcu, aby príslušný orgán v inom členskom štáte aj naďalej chránil danú osobu na území tohto iného členského štátu; túto smernicu dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach, ktoré zabezpečuje, že občianske ochranné opatrenia sú uznávané všade v EÚ,
 - so zreteľom na smernicu 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV,
- A. keďže podľa článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) je Únia založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám; keďže tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi; keďže v článku 8 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Únii zveruje úloha vo všetkých svojich činnostiach odstraňovať nerovnosti a podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami;

- B. keďže podľa článku 2 ZEÚ a článku 21 Charty základných práv Európskej únie je rovnosť medzi ženami a mužmi jednou zo základných hodnôt, na ktorých je EÚ založená, a keďže Únia sa vo všetkých svojich činnostiach zameriava na boj proti všetkým formám diskriminácie, odstránenie nerovností a podporu rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania;
- C. keďže v článku 157 ZFEÚ sa povoľujú a v článku 19 ZFEÚ sa umožňujú právne predpisy na boj proti všetkým formám diskriminácie vrátane diskriminácie na základe pohlavia;
- D. keďže Európska únia a jej členské štáty sa vo vyhlásení č. 19, ktoré je pripojené k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu, zaviazali „na boj proti všetkým formám domáceho násillia . . ., na predchádzanie a odstránenie týchto trestných činov, ako aj na podporu a ochranu obetí“;
- E. keďže právne predpisy EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, boli prijaté na základe článkov 79 a 83 ZFEÚ; keďže v rámci programu Práva, rovnosť a občianstvo sa okrem iného financujú aj opatrenia prispievajúce k odstráneniu násillia páchaného na ženách;
- F. keďže smernice EÚ zamerané najmä na rodovú rovnosť sa vo viacerých členských štátoch riadne nevykonávajú, v dôsledku čoho zostávajú osoby rôznych pohlaví nechránené proti diskriminácii v oblasti prístupu k zamestnaniu a prístupu k tovaru a službám;
- G. keďže diskriminácia z dôvodu pohlavia sa prelína s inými druhmi diskriminácie vrátane diskriminácie z dôvodu rasy a etnickej príslušnosti, náboženstva, zdravotného postihnutia, zdravotného stavu, pohlavnej identity, sexuálnej orientácie, veku a/alebo sociálno-ekonomických podmienok;
- H. keďže 33 % žien v EÚ zažilo fyzické a/alebo sexuálne násillie a 55 % ich čelilo sexuálnemu obt'azovaniu, pričom k 32 % takýchto prípadov došlo na pracovisku; keďže ženy sa môžu mimoriadne ľahko stať obeťou sexuálneho a fyzického násillia, násillia online, kybernetického šikanovania a prenasledovania; keďže viac ako polovica ženských obetí vražd je zabitá partnerom alebo príbuzným; keďže násillie páchané na ženách je jedným z najrozšírenejších porušení ľudských práv na svete bez ohľadu na vek, štátnu príslušnosť, náboženské vyznanie, vzdelanie alebo finančné a sociálne postavenie, čo predstavuje veľkú prekážku rovnosti žien a mužov; keďže výskyt javu vraždenia žien (femicída) v členských štátoch neklesá;
- I. keďže z prieskumu EÚ o LGBT vyplýva, že lesby, bisexuálne a transsexuálne ženy čelia obrovskému riziku diskriminácie na základe svojej sexuálnej orientácie alebo rodovej identity; keďže za uplynulých 5 rokov bolo 23 % lesbiab a 35 % transrodových osôb aspoň raz fyzicky/sexuálne napadnutých alebo ohrozených násillím doma alebo inde (na ulici, vo verejnej doprave, na pracovisku atď.);
- J. keďže čo sa týka uplatňovania a presadzovania právnych predpisov EÚ v oblasti rodovej rovnosti v členských štátoch, zistilo sa, že s transpozíciou a uplatňovaním príslušných smerníc sa spájajú osobitné problémy, ako sú podstatné nedostatky v právnych predpisoch a ich nekonzistentné uplatňovanie vnútroštátnymi súdmi;

- K. keďže inštitúcie a mechanizmy rodovej rovnosti sú vo vnútroštátnych vládnych štruktúrach často marginalizované, rozdelené medzi rozličné oblasti politiky a brzdené komplexnými mandátmi, ako aj nedostatkom vhodného personálu, odbornej prípravy, údajov a potrebných zdrojov, pričom politickí lídri im neposkytujú dostatočnú podporu;
- L. keďže podľa komparatívnej analýzy právnych predpisov zabezpečujúcich nediskrimináciu v Európe, ktorú v roku 2017 uverejnila Európska sieť právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie, v prevažnej väčšine krajín stále pretrvávajú vážne obavy v súvislosti s vnímaním a povedomím, pretože jednotlivci často nie sú informovaní o svojich právach na ochranu proti diskriminácii či o mechanizmoch ochrany; keďže podľa tejto analýzy sa v súvislosti s presadzovaním smerníc EÚ v oblasti boja proti diskriminácii objavili ďalšie problémy, ako je nedostatočné (alebo príliš reštriktívne) právne postavenie organizácií a združení na to, aby sa angažovali pri konaniach v mene alebo na podporu obetí diskriminácie, obmedzujúce uplatňovanie presunutia dôkazného bremena, ako aj niekoľko prekážok brániacich účinnému prístupu k spravodlivosti, a fungujú ako prekážka brániaca občanom v tom, aby mohli v plnej miere požívať a chrániť svoje práva vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov na boj proti diskriminácii;
- M. keďže podľa indexu rodovej rovnosti Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE) z roku 2017 dochádza iba k nepatrným zlepšeniam a je zrejmé, že EÚ je stále ďaleko od dosiahnutia rodovej rovnosti, pričom celkové hodnotenie je v súčasnosti 66,2 zo 100 bodov, teda iba o štyri body viac ako pred desiatimi rokmi;
- N. keďže v súvislosti s oblasťou rozhodovania z uvedených údajov o rodovej rovnosti vyplýva, že za posledné desaťročie došlo k zlepšeniu o takmer 10 bodov, takže hodnotenie je teraz 48,5 bodu, pričom táto oblasť má zo všetkých oblastí stále najnižšiu mieru úspechu; keďže tento nepriaznivý údaj odzrkadľuje predovšetkým nerovnomerné zastúpenie žien a mužov v politike a poukazuje na demokratický deficit v riadení EÚ;
- O. keďže v správe nadácie Eurofound o rozdieloch v zamestnanosti žien a mužov sa odhaduje, že tieto rozdiely stoja EÚ približne 370 miliárd EUR ročne, čo predstavuje 2,8 % HDP EÚ;
- P. keďže podľa prieskumu pracovných podmienok, ktorý vypracovala nadácia Eurofound, viaczožkový ukazovateľ plateného a neplateného pracovného času ukazuje, že ak sa platené a neplatené pracovné hodiny sčítajú, ženy pracujú dlhšie;
- Q. keďže aj napriek záväzku EÚ, pokiaľ ide o rodovú rovnosť v rozhodovacom procese, správnym radám agentúr EÚ v závažnej miere chýba rodová rovnováha a vykazujú pretrvávajúce vzory rodovej segregácie;
- R. keďže feminizácia chudoby je v EÚ realitou a keďže riadne a úplné uplatňovanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti rovnosti a rodovej rovnosti by sa malo spájať s politikami zameranými na veľmi vysoké miery nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia žien, fenomény, ktoré sú úzko späté s rozpočtovými škrtmi zasahujúcimi verejné služby v oblastiach, ako sú zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, sociálne služby a sociálne dávky; keďže nedostatok politik v oblasti rovnosti a nedostatočné uplatňovanie právnych predpisov v oblasti rodovej rovnosti ďalej ohrozuje ženy a zvyšuje riziko chudoby a sociálnej marginalizácie tým, že ich vylúči z trhu

práce;

- S. keďže riadne vykonávanie existujúcich právnych predpisov je nevyhnutné na dosiahnutie pokroku, pokiaľ ide o rovnosť medzi ženami a mužmi; keďže v prepracovanom znení smernice 2006/54/ES sa síce jasne zakazuje priama aj nepriama diskriminácia a hoci ženy v priemere dosahujú vysokú úroveň vzdelania, rozdiel v odmeňovaní žien a mužov v roku 2015 aj tak dosahoval 16,3 %;
- T. keďže je potrebné, aby zásada rodovej rovnosti tvorila dôležitú súčasť monitorovania uplatňovania existujúcich právnych predpisov EÚ;
- U. keďže zber údajov, podľa možnosti rozčlenených podľa pohlavia, je mimoriadne dôležitý na hodnotenie pokroku, ktorý sa doposiaľ dosiahol pri uplatňovaní právnych predpisov EÚ;
1. zdôrazňuje, že rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou zásadou EÚ, ktorú treba uplatňovať vo všetkých politikách;
 2. zdôrazňuje, že zásada právneho štátu zohráva základnú úlohu, pokiaľ ide o legitimitu akejkoľvek formy demokratickej správy vecí verejných; zdôrazňuje, že ide o základný kameň právneho poriadku Únie a ako taký je v súlade s koncepciou Únie založenej na právnom štáte;
 3. pripomína, že zásada rovnosti, pokiaľ ide o rovnakú odmenu za rovnakú prácu, je zakotvená v európskych zmluvách od roku 1957 (pozri článok 157 ZFEÚ), a zdôrazňuje, že článok 153 ZFEÚ umožňuje EÚ konať v širšej oblasti rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania, čo sa týka zamestnanosti a povolania;
 4. poukazuje na to, že riadne vykonávanie a uplatňovanie právnych predpisov EÚ je nevyhnutné na realizáciu politiky EÚ, pokiaľ ide o zásadu rovnosti medzi ženami a mužmi, ako je zakotvená v zmluvách, a na stimulovanie a podporu vzájomnej dôvery medzi verejnými inštitúciami na úrovni EÚ i na vnútroštátnej úrovni, ako aj medzi inštitúciami a občanmi, pričom zároveň pripomína, že dôvera aj právna istota slúžia ako základ pre dobrú spoluprácu a účinné uplatňovanie právnych predpisov EÚ;
 5. pripomína úlohu Komisie ako strážkyne zmlúv a jej povinnosť dohliadať na uplatňovanie právnych predpisov EÚ a zdôrazňuje, že členské štáty majú primárnu zodpovednosť zabezpečiť ich vykonávanie a presadzovanie; poukazuje na to, že nevykonávanie, nesprávne uplatňovanie a nedostatočné presadzovanie existujúcich právnych predpisov EÚ v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi ovplyvňuje účinnosť a dôveryhodnosť Únie;
 6. pripomína členským štátom a inštitúciám EÚ, že zabezpečenie včasného a riadneho uplatňovania právnych predpisov v členských štátoch zostáva pre EÚ prioritou; zdôrazňuje, že v záujme lepšieho monitorovania uplatňovania práva Únie je dôležité dodržiavať zásady prenesenia právomocí, subsidiarity a proporcionality podľa článku 5 ZEÚ, ako aj rovnosť pred zákonom; pripomína, že je dôležité zvýšiť informovanosť o ustanoveniach existujúcich smerníc, ktoré sa zaoberajú rôznymi aspektmi zásady rovnosti medzi ženami a mužmi, a zabezpečiť ich vykonávanie v praxi;

7. vyzýva členské štáty, aby zvýšili svoje úsilie zamerané na včasnú transpozíciu a vykonávanie právnych predpisov a tým zabezpečili uplatňovanie rovnosti medzi ženami a mužmi v praxi;
8. zdôrazňuje, že nezabezpečenie včasnej a správnej transpozície existujúcich právnych predpisov EÚ, ktoré sa týkajú zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach vzdelávania, zamestnanosti a povolania, rovnakej odmeny za rovnakú prácu a rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu, ako aj existujúcich ustanovení zameraných na zlepšenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a na odstránenie všetkých foriem násilia páchaného na ženách a dievčatách, v konečnom dôsledku pripravuje občanov a podniky o výhody, na ktoré majú nárok podľa právnych predpisov EÚ;
9. zdôrazňuje vplyv účinného uplatňovania právnych predpisov EÚ na posilňovanie dôveryhodnosti európskych inštitúcií; domnieva sa preto, že výročná správa uverejnená Komisiou, petičné právo a európska iniciatíva občanov sú dôležité nástroje, ktoré môžu zákonodarcom EÚ pomôcť určiť prípadné medzery v právnych predpisoch;
10. uznáva, že je dôležité zhromažďovať údaje, podľa možnosti rozčlenené podľa pohlavia, aby sa zhodnotil pokrok dosiahnutý pri presadzovaní práv žien;
11. zdôrazňuje, že postup v prípade nesplnenia povinnosti je cenným nástrojom na zabezpečenie správneho vykonávania právnych predpisov EÚ;
12. znovu pripomína, že nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy sa Charta základných práv Európskej únie stala záväzným súborom základných práv EÚ a že charta zakazuje diskrimináciu na akomkoľvek základe, pričom tento zákaz sa neobmedzuje na žiadne konkrétne oblasti, a je určená inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram EÚ a členským štátom pri vykonávaní práva Únie;
13. vyzýva členské štáty, aby riešili problém nárastu obchodovania s ľuďmi na účel pracovného vykorisťovania a obchodovania s ľuďmi na účel sexuálneho vykorisťovania, ktoré je stále najrozšírenejšou formou obchodovania s ľuďmi;
14. s uznaním voči Súdnu dvoru Európskej únie konštatuje, že široký výklad pojmu rovnaká odmena za rovnakú prácu, ako to sformuloval Súdny dvor a ako sa uvádza v jeho rozsiahlej judikatúre k tomuto článku, určite rozšíril možnosti boja proti priamej aj nepriamej rodovej diskriminácii v oblasti odmeňovania a znižovania rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, pričom však zdôrazňuje, že treba vynaložiť ďalšie úsilie na odstránenie pretrvávajúcich rozdielov v odmeňovaní žien a mužov v EÚ;
15. vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa nepodarilo prijať a zaviesť právne predpisy EÚ, ktorými by sa riadne riešila otázka pracovných podmienok a pracovného času vrátane práce počas štátnych sviatkov a nedeľ a práce bez prestávky a času na oddych; poukazuje na to, že tento nedostatok jednotných právnych predpisov je prekážkou pri dosahovaní náležitej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a že to má vplyv najmä na ženy a ich postavenie na trhu práce;
16. vyjadruje hlboký zármutok nad tým, že zavedenie právnych zásad zakazujúcich nerovnosť v odmeňovaní mužov a žien samo osebe nepostačuje na odstránenie

pretrvávajúcich rozdielov v odmeňovaní žien a mužov; zdôrazňuje, že prepracovaná smernica vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, že všetky ustanovenia kolektívnych zmlúv, mzdových taríf, mzdových dohôd a individuálnych pracovných zmlúv, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého odmeňovania, budú alebo môžu byť vyhlásené za neplatné alebo môžu byť zmenené;

17. zdôrazňuje, že popri existujúcich nástrojoch na vykonávanie právnych predpisov EÚ by členské štáty aj Komisia mali ďalšiu pozornosť venovať alternatívnym nástrojom, ktoré by umožnili širšie uplatňovanie právnych predpisov EÚ, najmä ustanovení týkajúcich sa rovnosti z hľadiska odmeňovania; preto zdôrazňuje význam dosiahnutia kolektívnych dohôd s cieľom zaistiť rovnakú odmenu, rodičovskú dovolenku a ďalšie súvisiace zamestnanecké práva prostredníctvom kolektívneho vyjednávania;
18. pripomína svoje uznesenie z 15. januára 2013, v ktorom požaduje prijatie nariadenia EÚ o európskom správnom práve procesnom podľa článku 298 ZFEÚ¹; so sklamaním konštatuje, že Komisia nespĺnila žiadosť Parlamentu o predloženie návrhu legislatívneho aktu o správnom práve procesnom.

¹ Ú. v. EÚ C 440, 30.12.2015, s. 17.

**INFORMÁCIE O PRIJATÍ
VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO**

Dátum prijatia	12.4.2018
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 17 -: 1 0: 5
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Daniela Aiuto, Beatriz Becerra Basterrechea, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Marijana Petir, João Pimenta Lopes, Ángela Vallina, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Livia Járóka, Urszula Krupa, Kostadinka Kuneva, Nosheena Mobarik, Jordi Solé, Marc Tarabella, Mylène Troszczynski, Julie Ward
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Margrete Auken

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

17	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
ECR	Nosheena Mobarik
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Kostadinka Kuneva, Ángela Vallina
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Marijana Petir, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Vilija Blinkevičiūtė, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Julie Ward, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Margrete Auken, Florent Marcellesi, Jordi Solé

1	-
ENF	Mylène Troszczynski

5	0
ECR	Urszula Krupa, Jadwiga Wiśniewska
GUE/NGL	João Pimenta Lopes
PPE	Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Livia Járóka

Vysvetlenie použitých znakov

+ : hlasovali za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania